

**Gəncə şəhərində “Azərbaycan 2020: Gələcəyə Baxış” İnkişaf Konsepsiyasının
“İnformasiya- kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı və informasiya cəmiyyətinə
keçidin təmin edilməsi” bölməsi çərçivəsində nəzərdə tutulan öhdəliklərin icrasının
qiymətləndirilməsi**

MONİTORİNQİ

Sahibkarlığa və Bazar İqtisadiyyatının İnkişafına Yardım Fondunun icra etdiyi İsveçrə İnkişaf və Əməkdaşlıq Agentliyi (Swiss Agency for Development and Cooperation) "Azərbaycanda inkişafı təşviq etmək üçün müzakirə platforması" (AİTEMP) qrant layihəsi çərçivəsində növbəti monitoring səfəri 2016-ci il avqustun 3-4-d-ə Gəncə şəhərinə olmuşdur. Səfərdə “Azərbaycan 2020: Gələcəyə Baxış” İnkişaf Konsepsiyasının “İnformasiya- kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı və informasiya cəmiyyətinə keçidin təmin edilməsi” bölməsi çərçivəsində nəzərdə tutulan öhdəliklərin icrasının qiymətləndirilmişdir.

Səfər çərçivəsində Gəncə Telekomunikasiya İdarəsində və Gəncə Telekomunikasiya Təhsil Mərkəzində görüşlər olmuş və yeni avadanlıqlara baxış keçirilmişdir.

Gəncə Telekomunikasiya İdarəsinin baş mühəndisi Etibar Nəbiyev bildirmişdir ki, Gəncə şəhərində hal-hazırda 15 ATS fəaliyyət göstərməkdədir.

Eyni zamanda, qeyd edilmişdir ki, son illər koordinat tipli ATSlərin qoşa sxemlə işləyən nömrələrinin sərbəstləşdirilməsi və EATS – lə əvəz olunması, eyni zamanda bütün magistral kabellərin optik kabellərlə əvəz olunması və yeni texnologiyalardan maksimum istifadə etməklə əhaliyə yüksək keyfiyyətli telefon rabitə xidməti göstərilməsi həyata keçirilir.

E. Nəbiyev bildirdi ki, “2020- Gələcəyə Baxış” Dövlət Konsepsiyasına uyğun olaraq Gəncə şəhərində eletronlaşma əsas hədəflərdən hesab edilir. Buna uyğun olaraq, şəhərdə kabellərin dəyişdirilməsi prosesi davam etdirilir. Nömrəm tutumunun 56 min olduğu Gəncə şəhərində 11 internet provayderi fəaliyyət göstərməkdədir.

Gəncə rabitə sistemində əsas hədəflərdən biri də NGN (New Generation Network) sistemi dövlət proqramının tələblərinə uyğun olaraq artıq icra edilməkdədir.

Monitoring zamanı bəlli oldu ki, 15 ATS-də POTS tutumu 21568 ədəddir. Ən böyük POTS tutumu olan ATS-də bu rəqəm 4800, ən kiçikdə isə 128-dır. XDSL tutumu isə 13728-dir. 2016-cı ilin 7 ayı ərzində isə sənədləşdirilən telefon xəttlərinin sayı 2048 ədəd olub. 12573 abonent isə bu müddətdə internet istifadəçinə çevrilmişdir.

Göründüyü kimi, istər telefon, istəsə də internet istifadəçilərin sayına görə Gəncə aparıcı şəhərlərdən hesab edilir. Eyni zamanda, son dövrlər internetdən istifadə edənlərin sayında artımlar müşahidə edilməkdədir. Başqa tərəfdən, Gəncə şəhərində fəaliyyət göstərən internet provayderlərinin sayının çox olması da bu sahədə rəqabətin yaranmasına şərait yaratmışdır.

Bütövlükdə hal-hazırda Gəncə şəhər telekommunikasiya üçün əsas hədəf elektronlaşma səviyyəsinin artırılmasıdır. Bu aspektdən Gəncə şəhərində aparılan işlər ilə bağlı məlumat verən E.Nəbiyev bildirdi ki, şəhərdə ümumi montaj tutumu 88772 ədəddir. Bu isə 56578 istifadə tutumu deməkdir. Boş tutumların sayı isə 32194-dir.

Gəncə şəhəri 194 birləşdirici xəttlərə malikdir. Bildirilmişdir ki, birləşdirici xəttlərin sayının artırılması əsas hədəflərdəndir.

Monitoring zamanı Gəncə şəhərində fəaliyyət göstərən tədris mərkəzi ilə də tanışlıq imkanı əldə edilmişdir. Məlumat verilmişdir ki, bu mərkəz daha çox telekommunikasiya sahəsində yenliklər, elektronlaşma ilə bağlı məlumatların digər auditoriya ilə bölüşdürülməsi məqsədi daşıyır.

Tədris mərkəzindən daha çox şəhərdə fəaliyyət göstərən ali məktəblərin tələbələri istifadə edirlər. Burada eyni zamanda distant müzakirələrdən də istifadə edilir.

Mövcud çətinliklər

Monitorinq zamanı Gəncə şəhər telekommunikasiya sahəsində qeyd edilən uğurlar ilə yanaşı bir sıra çətinliklər də müəyyənləşdirilmişdir:

- Kadr potensialı. Müasir texnologiyanın istifadəsi sahəsində kadr çatışmazlığı müşahidə edilməkdədir. Bu baxımdan, Gəncə şəhərində fəaliyyət göstərən bir sıra texnoloji avadanlıqların birbaşa Bakıdan idarə edilməsi halları qeydə alınmışdır;
- Təlim və kursların sayının az olması. Son illər Gəncə şəhər telekommunikasiya sahəsində çalışan işçilərin təlim və kurslarda daha az iştirakı müşahidə edilməkdədir. Xüsusən də xarici ölkələrdə təşkil edilən ixtisas artırma proqramlarında işçilərin daha az iştirak halları qeydə alınıb. Bu isə onların peşəkar inkişafına mənfi təsir göstərməkdədir;
- Əmək haqqının aşağı olması. Gəncə şəhər telekommunikasiya sferasında çalışan işçilərin əmək haqqları respublika üzrə orta əmək haqqı səviyyəsindən təxminən 2 dəfə azdır. Bu isə ixtisaslı kadrların işə cəlb edilməsində çətinliklər yaradır;
- Maliyyə imkanlarının məhduddluğu. Gəncə şəhər Telekommunikasiya İdarəsi gəlirlərin diversifikasiyası üçün internet istifadəçilərinin sayının artırılması istiqamətində fəaliyyət

həyata keçirir. Bununla yanaşı, maliyyə resurslarının məhdudluğu xidmətin genişləndirilməsinə neqativ təsir göstərməkdədir.

Bütövləkdə, Gəncə şəhərində aparılan monitorinq göstərmişdir ki, “2020- Gələcəyə Baxış” konsepsiyası qəbul edildikdən sonra Gəncə şəhərində telekommunikasiyanın inkişafı müşahidə edilmişdir. Bununla yanaşı, post-neft dövrü bu sahənin inkişafına daha innovativ yanaşmanı aktuallaşdırmışdır.

Qeyd: Monitorinq Gəncə şəhərində 3-4 Avqust 2016-cı il tarixində Sahibkarlığa və Bazar İqtisadiyyatının İnkişafına Yardım Fondunun icra etdiyi İsveçrə İnkişaf və Əməkdaşlıq Agentliyi (Swiss Agency for Development and Cooperation) "Azərbaycanda inkişafı təşviq etmək üçün müzakirə platforması" (AITEMP) grant layihəsi çərçivəsində İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzinin (CESD) əməkdaşları Vüqar Bayramov və Zamiq Babayev tərəfindən aparılmışdır.